

Til lovforslag nr. L 152. Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 16. maj 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om oprettelse af Dansk Udenrigspolitisk Institut

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til udenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Et af svarene er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af udenrigsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget har noteret sig, at udenrigsministeren har oplyst, at det er hans hensigt at holde direktørfunktionen og funktionen som formand for bestyrelsen adskilt fra det nye instituts begyndelse i modsætning til, hvad der fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Endvidere vil instituttets direktør ansætte en forskningschef og en udredningschef efter samråd med bestyrelsen, ligeledes i modsætning til hvad der fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Endelig skal instituttets repræsentantskab repræsentere det nye instituts brugere og interessenter i f.eks. forskningsmiljøet, relevante institutioner og andre, herunder Folketingets partier. Repræsentanter for medierne vil ikke indgå i repræsentantskabet, men vil kunne inviteres til at overvære repræsentantskabets møder.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Flertallet noterer sig, at udenrigsministeren agter at søge yderligere midler tilført til det ny Dansk Udenrigspolitisk Institut med henblik

på, at det kan løfte de forudsete opgaver og på tilfredsstillende vis udfylde sin påtænkte funktion.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og bemærker i øvrigt:

Det er ikke en opgave for landets skatteejder at betale for oprettelsen af Dansk Udenrigspolitisk Institut. Hvis instituttet skal oprettes, bør det ske for private midler, eventuelt fonde.

Ændringsforslag

Af *udenrigsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til § 2

1) I *stk. 1, nr. 2*, ændres »Folketingets Udvalg vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik« til: »et af Folketinget nedsat udvalg«.

Til § 5

2) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2*. Bestyrelsen består af 9 medlemmer, der alle beskikkes af udenrigsministeren i deres personlige egenskab:

- 1) En formand udpeget af udenrigsministeren efter indstilling fra bestyrelsen,
- 2) et medlem udpeget af statsministeren,
- 3) et medlem udpeget af udenrigsministeren,
- 4) et medlem udpeget af forsvarsministeren,

- 5) et medlem efter indstilling fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd,
- 6) et medlem efter indstilling fra Statens Humanistiske Forskningsråd,
- 7) to medlemmer efter indstilling fra de relevante institutioner omfattet af universitetsloven og
- 8) et medlem valgt af medarbejderne ved instituttet.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Under arbejdet med lovforslaget er Udenrigsministeriets opmærksomhed blevet henledt på den omstændighed, at en henvisning i et lovforslag til et specifikt ad hoc-udvalg som Folketingets Udvalg vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik kan give anledning til principielle betænkeligheder. Såfremt det pågældende udvalg ikke nedsættes ved begyndelsen af et nyt folketingsår eller umiddelbart efter et valg, vil der således kunne opstå tvivl om, hvortil sager, der tidligere hørte under dette udvalgs sagsområde, skal henvises. Det foreslås derfor, at der i loven blot henvises til »et af Folketinget nedsat udvalg«, hvorefter det er op til Folketinget at bestemme, hvilket udvalg der skal

kunne anmode Dansk Udenrigspolitisk Institut om at udarbejde analyser og udredninger.

Til nr. 2

Bestyrelsen bør i sit virke sikres uafhængighed af særinteresser. Det er derfor væsentligt, at bestyrelsens medlemmer beskikkes i deres personlige egenskab og ikke som repræsentanter for sektorinteresser. Formanden udpeges af udenrigsministeren efter indstilling fra bestyrelsen. I tilfælde af formandens inhabilitet ledes bestyrelsens møder af næstformanden. Embedsmandsmedlemmerne af bestyrelsen udpeges af henholdsvis statsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren. Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd indstiller ét forskermedlem, Statens Humanistiske Forskningsråd indstiller ét forskermedlem, og relevante institutioner omfattet af universitetsloven indstiller to forskermedlemmer. Indstillingen af de to sidstnævnte forskermedlemmer tænkes koordineret gennem rektorkollegiets sekretariat. Det begrænsede antal bestyrelsesmedlemmer er valgt for at sikre en så handlekraftig bestyrelse som muligt. Et medlem af bestyrelsen vælges af medarbejderne ved instituttet. Antallet af medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen fastsættes ikke i henhold til lov om aktieselskaber.

Lotte Henriksen (S) Helen Beim (S) Hans-Pavia Rosing (S) Helle Degn (S)

Frederik Nørgaard (S) Anni Svanholt (SF) Jørgen Estrup (RV) fmd.

Holger K. Nielsen (SF) Irene Sønderby (CD) Knud Enggaard (V) Otto Steenholdt (V)

Jens Vibjerg (V) Jens Hald Madsen (V) Agnete Laustsen (KF) Henriette Kjær (KF)

Frank Dahlgaard (KF) Pia Kjærsgaard (FP) nfm.

Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål 13:*

Vil ministeren sikre, at det politisk uafhængige Udenrigspolitiske Selskab bliver repræsenteret i bestyrelsen?»

Svar:

Der forudses ikke i lovforslaget deltagelse af repræsentanter for Det Udenrigspolitiske Selskab i bestyrelsen for Dansk Udenrigspolitisk Institut, jf. lovforslagets § 5, stk. 2. Regeringen har i lovforslaget søgt at opnå en rimelig balance i bestyrelsens sammensætning og på samme tid sikre bred og kompetent dækning af alle instituttets faglige aktivitetsområder. Der er i denne forbindelse lagt vægt på at sikre en så handlekraftig bestyrelse som muligt.

Det Udenrigspolitiske Selskab udfører et vigtigt og nyttigt arbejde i forbindelse med fremme af offentlighedens interesse i og viden om udenrigspolitiske forhold.

Derfor har Det Udenrigspolitiske Selskab mulighed for at komme i betragtning ved beskikkelsen af repræsentantskabet for Dansk Udenrigspolitisk Institut, jf. lovforslagets § 6. Ifølge bemærkningerne til § 6 skal repræsentantskabet være sammensat af repræsentanter for instituttets brugere og interessenter i forskningsmiljøet, relevante ministerier, Folketingets partier, institutioner og medierne. Repræsentantskabet beskikkes af udenrigsministeren for en periode af fire år.